

Af Lone Søndergaard, Lotte Stig Nørgaard, Ulla Hedegaard, Kerly Maire Servilieri, Susanne Bendixen, Julianne Marie Riis Friberg, Charlotte Rossing, Rikke Nørgaard Hansen

I dette nyhedsbrev fortæller vi om status for projekter i netværket og studieopholdsprojekter på apotek fra Syddansk Universitet og Københavns Universitet, hvor flere af projekterne er en del af netværket. Du kan også få et overblik over andre nye projekter i netværket. Derudover kan du læse nyt fra netværkets facebookgruppe.

Fra møde i apoteksnetværket 17. juni 2021

Status på projekter i Netværk for Udvikling af Apotekspraksis

Projektlederne for udvalgte projekter i netværket giver her en status på projekterne. Du kan altid læse mere om projekterne på [netværkets hjemmeside](#), eller du kan kontakte projektlederen.

Kortlægning af kunders ønsker og holdning til COVID-19-antistoftest

Projektleder er Lone Søndergaard fra Aarhus Viby Apotek. 13 apoteker har indsamlet data i perioden 29. december 2020 - 19. februar 2021, hvor hvert apotek har skullet indsamle data i 10 åbningsdage. Apotekerne har i alt samlet data for 300 kunder, der har fået COVID-19-antistoftest, hvoraf 286 kunder gerne ville deltage i projektet. Du kan læse om alle resultaterne i en dansk artikel, som publiceres i august 2021.

Læs også mere om projektet [på netværkets hjemmeside](#).

Triple whammy – sikker brug af NSAID

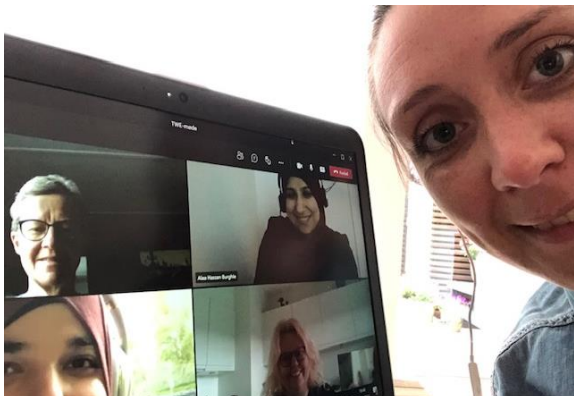
Projektet er initieret og gennemføres af tre apoteksansatte med sparring fra to forskere under Netværk for Udvikling af Apotekspraksis. Projektet undersøger, hvor mange kunder danske apoteker møder, der har risiko for triple whammy-effekt, samt rådgivningen for disse kunder. Hertil har apotekerne i projektgruppen udviklet en kundebrochure til brug i rådgivningen.

Kundebrochurer fra projektet

24 apoteker deltager i projektet, og de har indsamlet data for 2.406 kunder, der henter NSAID på apoteket. Dataindsamlingsperioden sluttede den 6. juni 2021. Der er også udarbejdet en slutevaluering, hvor apotekerne evaluerer de udviklede materialer i projektet (kundebrochure og morgenmødemateriale) samt deltagelse i projektet.

Projektgruppen mødtes online senest den 19. maj, hvor de drøftede, hvordan det går med dataindsamlingen, og hvordan resultaterne skal formidles. Over sommeren databehandles registreringerne, og den 14. september 2021 mødes projektgruppen til analyseworkshop. Projektgruppen fik sparring på resultaterne til netværksmøde i netværket den 17. juni. Det kan du læse om i [Facebookgruppen](#). Projektgruppen består af Anne Mette Jørgensen (Steged Apotek), Hanar Rzgar Hamid (Ejby Apotek), Stine Westergaard (København Øresunds Apotek), Alaa Burghle (Syddansk Universitet) og Rikke Nørgaard Hansen (Pharmakon).

Billede fra onlinemøde i projektgruppen

Du kan læse mere om projektet [på netværkets hjemmeside](#).

Netværksmøde den 17. juni 2021

Vi holdt netværksmøde den 17. juni 2021. Dagens program var dels et tema med vinkler fra primær og sekundær sektor på restordre-problemstillinger. Derudover var der mulighed for sparring på projekter.

Vi afrapporterer fra mødet i næste nyhedsbrev i september 2021, og indtil da kan du finde afrapporteringer fra gruppearbejdet i [Facebookgruppen](#) og præsentationer på [hjemmesiden](#).

Hvis du har input til kommende netværksmøder, så skriv gerne til [Rikke Nørgaard Hansen](mailto:Rikke.Nørgaard.Hansen@pharmakon.dk) på rn@pharmakon.dk.

Læs om netværket og projekter, der er i gang lige nu, på [hjemmesiden](#)

Studieopholdsprojekter er også en del af netværket

Der kører i år følgende seks studieopholdsprojekter for farmaceutstuderende på studieophold på apotek (navnene i parentes er projektlederne på de enkelte projekter):

1. Leveringssvigt i apotekssektoren (Julianne Marie Riis Friberg)
2. Temperaturfølsomme lægemidler (Marianne Botoft)
3. Living with Medicines Questionnaire (Trine Graabæk Hansen)
4. Papirbaseret eller digital lægemiddelinformation (Mia Karlsen)

5. Apoteket og senfølger efter kræft (Nadia Lund Olsen)
6. Genordination på de danske apoteker: Afdækning af omfang og praksis (Ulla Hedegaard og Alaa Burghle).

Projekterne 1-5 kører på Københavns Universitet, mens projekt nr. 6 i år kører på Syddansk Universitet. Nedenfor er en statusbeskrivelse for de forskellige projekter. Alle projekter, på nær projekt nr. 2, der kun udføres på hospital, er optaget i apoteksnetværket.

Leveringssvigt i apotekssektoren

Projektet har til formål at belyse omfanget af leveringssvigt på privat apotek, så både apotekere, apoteksansatte og Apotekerforeningen får et faktisk billede af, hvor meget leveringssvigt fylder, og om det har alvorlige konsekvenser for medicinbrugerens behandling.

Projektet består af følgende tre dele:

- Del A: Hvor mange kliniske restordre er der på apoteket, og hvordan kan apoteket bidrage til at oplyse fagpersonale om aktuelle restordre?
- Del B: Hvor mange ekspeditioner berører leveringssvigt, og hvad gør apoteket?
- Del C: Opfølgning på kunder, der gik tomhændet fra apoteket.

Der er sendt invitation til apotekerne om deltagelse i del B af projektet på netværkets facebookgruppe. Her måles, hvor mange ekspeditioner på apoteket, der omhandler restordre, hvad apoteket gør i disse ekspeditioner, og hvor lang tid disse ekspeditioner tager.

Indtil videre deltager 12 farmaceutstuderende i projektets dataindsamling, fordelt på ni apoteker; Asnæs Apotek, Dalgas Boulevard Apotek, Næstved Svane Apotek, Steno Apotek, Sønderborg Jernbane Apotek, Odense Albani Apotek, Humlebæk Apotek, København Sønderbro Apotek og Sydhavnsapoteket.

Herudover har i alt fire apoteker også tidligere samlet data ind, nemlig Rødding Apotek, Sydhavnsapoteket, Kløverapoteket Brædstrup og København Sønderbro Apotek.

Julianne fortalte om projektet på netværksmøde den 17. juni 2021 og fik sparring (find præsentationen med resultater [her](#)), og du kan læse om projektet [på netværkets hjemmeside](#).

Temperaturfølsomme lægemidler

Projektet er dels et eksplorativt kvantitativt studie med indsamling af retrospektive data fra databasen SAID (Sygehusapotekernes Informationsdatabase) omhandlende registrerede temperaturafvigelseshændelser opstået i 2020, og dels en opfølgende spørgeskemaundersøgelse, som udvalgt hospitalspersonale vil blive inviteret til at deltage i.

Følgende problemstillinger vil blive besvaret i projektet:

- Hvor mange lægemidler blev i 2020 registreret som udsat for en temperaturafvigelse, samt hvor stor en andel af disse blev på den baggrund kasseret?
- Hvad er hovedårsagerne til, at temperaturfølsomme lægemidler udsættes for temperaturafvigelser på de danske hospitaler?
- Hvilken type af lægemidler udsættes oftest for temperaturafvigelser?
- Ses der færre hændelser på afdelinger med én eller flere af følgende tiltag implementeret; medicinservice, køleskabsalarm eller overvågningssystem?
- Hvad oplever personalet som den største udfordring i forhold til den service, som modtages fra medicinalproducenterne, og hvordan skal den service optimalt se ud i fremtiden?

Flere studerende på studieophold på sygehus har tilmeldt sig projektet og er nu i gang med dataindsamling.

Living with Medicines Questionnaire

Projektet har til formål at validere en dansk oversættelse af spørgeskemaet Living with Medicines Questionnaire version 3, så spørgeskemaet fremover kan bruges i danske

undersøgelser. Der mangler nemlig et godt redskab i Danmark til at måle, hvordan livet med medicin opleves blandt borgerne, fx hvis der skal tilbydes en ny ydelse på apotek eller sygehusapotek, eller til hvis et apotek ønsker at sætte fokus på, hvilke områder af lægemiddelanvendelsen, der opleves som en byrde for borgerne.

Spørgeskemaet er først blevet oversat fra engelsk til dansk og tilbage igen. Dernæst er de enkelte spørgsmål blevet testet ved otte interviews med borgere i målgruppen (face validity). Til sidst skal der bruges ca. 200 borgere til at udfylde den danske version af spørgeskemaet, så forskerne bag projektet kan beregne tal for, hvordan besvarelsenerne ligger, herunder om folk altid bruger den ene ende af svarmulighederne (ceiling effect).

Spørgeskemaet består af 41 spørgsmål om livet med medicin samt en skala om den oplevede byrde ved medicin. Derudover er der seks spørgsmål om personen selv. Spørgeskemaet tager 15-20 minutter at udfylde. Seksten studerende på studieophold, samt et apotek uden studerende, deltager i projektet. Der er indtil videre indsamlet 21 spørgeskemaer. Når 200 spørgeskemaer er indsamlet, skal der udregnes tal for validering.

Læs mere om projektet [på netværkets hjemmeside](#).

Papirbaseret eller digital lægemiddelinformation

Projektet, der udføres af studerende på apotek i Region Midt, Region Hovedstaden og Region Sjælland, skal belyse, om indlægssedler i papirformat bliver læst af borgeren, og hvilken information borgeren søger, herunder om anvendelse af indlægssedlen varierer i forhold til køn, alder, medikintype eller varighed af behandling (førstegangsbryder eller flergangsbryder).

Receptkunder, der selv henter medicin, besvarer spørgeskema (på iPad) på apoteket. Der er indtil videre kommet 333 svar fra de studerende. Dataanalyse blev påbegyndt i midten af maj 2021.

Læs mere om projektet [på netværkets hjemmeside](#).

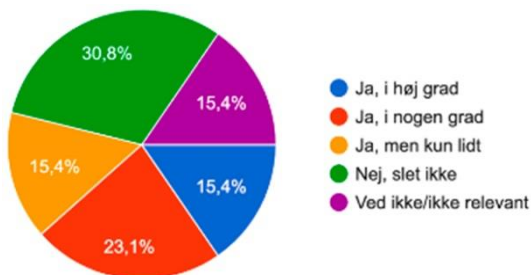
Apoteket og senfølger efter kræft

Projektet består af en spørgeskemaundersøgelse, der udføres af de studerende på studieophold på landets uddannelsesapoteker. De studerende hverver kunder til spørgeskemaundersøgelsen ud fra et inklusionskriterie om, at kunden skal have haft eller have kræft. Spørgeskemaet udfyldes online, enten på tablet eller computer, på apoteket. Formålet med spørgeskemaundersøgelsen er at afdække, hvor mange af kræftpatienterne med senfølger, der kommer på apotekerne, hvilke behov og ønsker de har, og om de er interesserede i at få hjælp fra en apoteksfarmaceut til at håndtere senfølgerne.

Syv studerende deltager i projektet. De er fordelt på fire apoteker; to i Jylland – Viborg og Grenaa Apotek - og to på Sjælland – Asnæs og Værløse Apotek. De første studerende begyndte i uge 17, og der er indtil videre 14 svar (midten af maj 2021). Spørgeskemaet var åbent til 6. juni.

De 14 deltageres kræftdiagnoser er fordelt på otte forskellige diagnoser. 69 % af dem har i nogen grad savnet rådgivning til senfølger (figur 1). Adspurgt om de har snakket med en sundhedsprofessionel om deres senfølger efter kræft svarer 18 %, at de ikke har talt med en sundhedsprofessionel, og 27 % svarer, at de har snakket med en sundhedsprofessionel, men ikke oplevet, at deres spørgsmål blev besvaret. Fire af deltagerne i undersøgelsen havde selv bragt deres fysiske problemer op på apoteket. De resterende (ti deltagere) har ikke snakket med apoteket om deres senfølger, hverken fysiske eller psykiske.

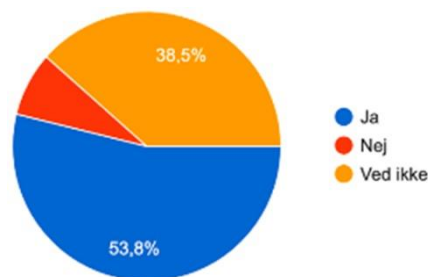
Har du savnet nogen form for vejledning, rådgivning, støtte, hjælp eller andet i forhold til ovenstående symptomer/problemet eller andre symptomer/problemer? (13 svar)

Figur 1 Resultatet af spørgsmål vedrørende mangel på hjælp til senfølger

Ud af de 14 deltagere har 92 % benyttet produkter, der findes og sælges på apoteket. Dog har ingen af dem søgt information om disse på apoteket, inden de begyndte at bruge dem, på trods af, at næsten halvdelen har savnet rådgivning til dem. Ud af de adspurgte kommer 25 % på apoteket ugentligt, og 58,3 % kommer på apoteket månedligt. Som man kan se på figur 2, ville 54 % af deltagerne sige ja til et tilbud om rådgivning om senfølger efter kræft på deres lokale apotek – 39 % har svaret "ved ikke" og 8 % (1 person) har takket nej til et sådant tilbud (figur 2).

Hvis du gennem dagspressen, ugeavisen eller på apoteket blev opmærksom på et gratis tilbud om rådgivning om senfølger på dit lokale apotek, ville du så vælge at deltage i et sådant tilbud? (13 svar)

Figur 2 Resultater fra spørgsmål vedrørende tilbud om rådgivning på apoteket

Under næste og sidste del af projektet har de farmaceutstuderende en samtale med deres vejleder om hans/hendes tanker ift. at indgå i en tværorganisatorisk og -faglig indsats om senfølger.

Projektet fik sparring på netværksmøde den 17. juni 2021. Læs om resultaterne på den sparring i [Facebookgruppen](#).

Læs mere om projektet [på netværkets hjemmeside](#).

Genordination på de danske apoteker: afdækning af omfang og praksis

Projektets formål er at afdække omfang og praksis for den nye ordning samt kundernes respons. Den første dataindsamling, som projektgruppen påbegyndte i marts 2020, måtte indstilles pga. coronanedlukning. Dataindsamlingen blev udskudt til efteråret 2020, hvor 16 apoteker over fire uger har indsamlet data fra 119 henvendelser om genordination.

110 af henvendelserne førte til genordination, og her var p-piller den mest genordinerede lægemiddelgruppe, som stod for 46 % af ordinationerne, efterfulgt af blodtryksmidler, som udgjorde 28 % af ordinationerne. At mange ordinationer var p-piller, afspejles også i aldersfordeling og køn, idet kvinder mellem 15 og 34 år stod for knap halvdelen af alle ordinationer.

De fleste henvendelser om genordination forekom om lørdagen (30 %), efterfulgt af mandag (26 %). Ca. halvdelen af henvendelser forekom i vagtperioden, hvilket indikerer, at vagtlægerne aflastes.

Delopgaver i genordination, som det øvrige personale kan udføre, omfatter identifikation, afdækning, samtykke, anamnese og rådgivning/ekspedition. For 43 % af henvendelserne udførte behandlerfarmaceuten alle delprocesser, hvilket svarer til antal ordinationer, som er foregået i vagtperioden. For de øvrige ordinationer var der god deltagelse i de enkelte processer fra alle apotekets medarbejdere.

Generelt var de adspurgte kunder rigtig tilfredse med ordningen. Kunderne blev også spurgt, hvad de ville gøre, hvis apoteket ikke havde en genordinationsordning (se figur 3). Ca. hver fjerde kunde ville kontakte egen læge samme dag, mens over halvdelen svarede, at de ville kontakte egen læge, når denne blev tilgængelig, hvilket indikerer, at ordningen kan bidrage til bedre compliance.

Resultaterne er blevet præsenteret for de deltagende apoteker på et webinar, hvor projektgruppen har fået værdifuld feedback og input fra deltagerne til den videre analyse, anvendelse, fortolkning og resultater. Næste trin er udarbejdelse af en artikel til et videnskabeligt tidsskrift, som projektgruppen forventer at have klar i løbet af sommeren.

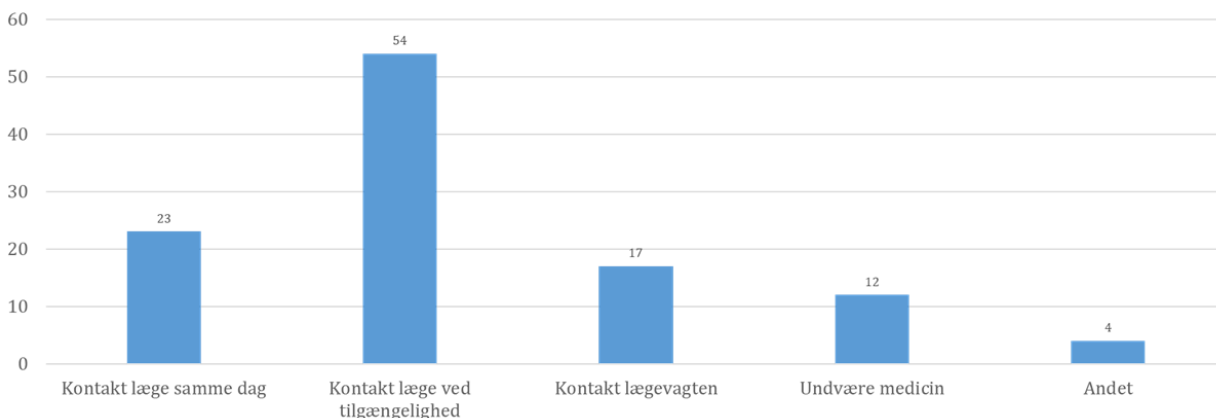
Læs om projektet [på netværkets hjemmeside](#).

Flere nye projekter i netværket

Udover de allerede nævnte nye projekter i netværket i form af studieopholdsprojekterne, er der også kommet andre nye projekter, som du får et overblik over her og kan læse mere om på netværkets hjemmeside:

- [Bæredygtig omstilling af apoteker og medicinbrug i Danmark i nordisk perspektiv – et studie af dansk apotekspersonales rolle og opfattelser](#)
- [Patientperspektivet på seponeringsprocessen](#)
- [Implementering af screening for streptokok A på apoteket](#)
- [Anvendelse af smertemedicin i Danmark: et apoteksbaseret survey](#)

Hvad ville du gøre hvis ikke der var mulighed for genordination på apoteket? N=110

Figur 3 Kunders svar på, hvad de ville gøre uden genordinationsordningen

Uddrag fra netværkets facebookgruppe

Hvis du ikke allerede er medlem, så gå ind [på netværkets facebookside](#) og anmod om medlemskab. Så lukker vi dig ind, hvis dit apotek er medlem af netværket.

Triple whammy – sikker brug af NSAID

Beskrivelse af projekt, der sætter fokus på apotekets kendskab til tr...

23

7 kommentarer Set af 181

Synes godt om

Kommenter

Vis 5 kommentarer mere

Camilla Vilsner Rasmussen

Vi er godt i gang med projektet og jeg har lavet peanutskager (skulle gerne være trekanter), som opmuntring og nudging!

Synes godt om · Svar · 2 u.

Anne Mette Jørgensen

Du er da bare så sej 😊
Den ide skulle jeg have fået!

Synes godt om · Svar · 1 u.

Alaa Burghle har delt et link.

6. maj kl. 10.06

Så er det tid til en ny episode af #ApoForsk. Denne gang handler det om 🧫-antibiotika.

I Danmark er al antibiotika receptpligtig medicin, som man kun kan få udskrevet ved en læge. Sådan forholder det sig ikke i mange andre lande som fx i England.

I den sjette episode af #ApoForsk ser Camilla Lynnerup og jeg på et engelsk studie om anvendelsen af øjenantibiotika før og efter indførelsen af en ordning, der tillader apoteksfarmaceuter at udskrive og udlevere øjenantibiotika, uden at en læge har været inde over det.

Skal danske apoteker kunne udlevere øjenantibiotika uden lægens indblanding? Hvad med problematikken omkring antibiotikaresistens?

Er det en god idé? Dårlig idé? Skriv gerne en kommentar i kommentarfeltet! 😊

Charlotte Verner Rossing har delt et link.

Administrator · 22. april kl. 15.40

Lotte Stig Nørgaard Trine Graabæk Hansen og Charlotte Verner Rossing har begået en fælles snak om den nyeste forskning i apotekspraksis - måske er det noget for jer at se med.

DCHSOU11XK84P.CLOUDFRONT.NET
Forskning LSN_TGH_CVR 2021

Kerly Maire Servilieri og 2 andre

1 kommentar Set af 145

Synes godt om

Kommenter

Lotte Stig Nørgaard

Hvis I synes der bliver snakket lidt meget om studieopholdet, så er det fordi interviewet var en del af KUs Københavneruge afholdt ifm. studieophold på apotek 😊

Synes godt om · Svar · 3 u.

Kerly Maire Servilieri har delt et link.

6. marts

På vej til arbejdet i dag, har jeg haft en gæst med i bilen, Susanne Bendixen.

Det er en præsentation fra Susanne om hvordan man starter et projekt, som blev afholdt på et netværkmøde i sidste år.

Så, hvis du ikke var der, eller vil gerne se/høre det igen, benyt dig gerne af linket

God weekend til alle og godt arbejdslyst til weekends vagter 🙌

Hvordan laver du projekt på dit apotek?

- Susanne Overmark Bendixen
Apoteker, medlem af styregruppen

Netværk for
Udvikling af
Apotekspraksis

YOUTUBE.COM

Susanne Bendixen fortæller om fordele ved projektarbejde på apotek